

el crit!

del compromís social

barcelona.afev.org

+V-D MÉS VOLUNTARIAT, MENYS DESIGUALTATS

Nº 1 | DES.-GENER 2010

**Acompanyaments educatius individuals,
una forma d'actuar contra el fracàs escolar**

L'Afev, un moviment d'educació no formal, urbà i europeu!

**Per THIBAUT
RENAUDIN**
Director Delegat
de l'Afev França

Des de 2006, l'Afev s'ha establert a Barcelona amb un projecte molt simple: reforçar la persona humana

Volem lluitar contra les desigualtats socials i educatives mobilitzant estudiants voluntaris i voluntàries que acompanyen infants i joves que passen per un moment de dificultats a la seva vida. El projecte es porta desenvolupant a França des de 1991, i des de llavors reivindicuem que l'Afev és un moviment d'educació no formal, urbà i europeu!

La qüestió europea no ha de quedar només en paraules, sinó que s'ha de viure i construir. Per això vam decidir anar a Barcelona, una ciutat vinculada afectivament i històricament amb Toulouse. A més, la construcció de l'Euroregió Pirineus Mediterrània és una bona manera de construir Europa, un territori amb forts lligams històrics i culturals. Volem ser part d'aquesta aventura.

En un primer moment, una delegació de Toulouse i Lyon van visitar Barcelona amb la intenció d'aprendre d'una societat civil dinàmica, de col·lectius locals i del món associatiu, d'una manera de fer, innovadora pels francesos i franceses. Varem escoltar i aprendre molt abans de plantejar-nos obrir una delegació de l'Afev a Barcelona.

Ens ha semblat relativament ràpida la manera com els nostres projectes d'intervenció educativa s'ha pogut integrar de manera natural amb la resta de dispositius ja existents.

**Vàrem escoltar i
aprendre molt d'una
societat civil catalana
dinàmica**

Aquest any seran gairebé un centenar d'estudiants voluntaris i voluntàries els que es comprometran a cinc barris de Barcelona i Vic.

Quina bona notícia que, després de diverses traves administratives, la delegació catalana pugui portar a terme els seus projectes, sempre adaptant-se a la realitat i problemàtiques locals.

La construcció de l'Europa social i educativa no és una cosa senzilla. Però ho podem aconseguir si ens mantenim humils de cara als reptes que tenim davant i amb la nostra total determinació!

Amb l'objectiu de mostrar el nostre vincle i implicació amb aquesta primera delegació europea, organitzarem les jornades anuals a Barcelona, reunint a tot l'equip assalariat de l'Afev els propers 22 i 23 de juny.

A través d'aquest primer número del diari de l'Afev catalana, m'agradaria agrair a totes les institucions i entitats públiques i privades que fan possible que aquest projecte solidari pugui agafar forma progressivament, en aquesta lluita per una societat més justa i fraternal!

Els nostres col·laboradors:
La Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona, Caixa Sabadell, la Universitat de Barcelona, la Universitat Pompeu Fabra, la Fundació Solidaritat UB, la Fundació UPF Solidària, l'ESEC, el CIEE Barcelona Study Center.

> ÈXIT ESCOLAR

**ELS TRES SECRETS
DE L'ÈXIT ESCOLAR**

PÀGINA 2

> UNA MIRADA ALS BARRIS

**EL BARRI DEL
CLOT**

PÀGINA 4

> ENTREVISTA

**TERESA CLIMENT:
L'APRENENTATGE
SERVEI**

PÀGINA 5

> UNIVERSITATS

**RESPONSABILITAT SOCIAL
DE LES UNIVERSITATS**

PÀGINA 8

I TAMBÉ

- > **ELS ACOMPANYAMENTS** P. 3
- > **INICIATIVES INTERNACIONALS** P. 6
- > **INICIATIVES LOCALS** P. 7
- > **VOLUNTARIAT** P. 8

L'Association de la Fondation Etudiante pour la Ville (Afev) és una associació d'educació popular creada el 1991 a França i el 2008 a Barcelona. El seu objectiu és mobilitzar estudiants universitaris i universitàries per intervenir en projectes solidaris locals. El projecte principal són els acompanyaments individuals.

ELS TRES SECRETS DE L'ÈXIT ESCOLAR

Araceli Vilarrasa, directora de la planificació estratègica de l'Oficina Tècnica del Projecte Educatiu de Ciutat de l'Ajuntament de Barcelona.

Si m'oferrissin una caixa d'eines per acompanyar a un infant i només en pogués triar una, triaria la confiança. Si en pogués triar dues, triaria la confiança i el dret als errors.

I que en faria? M'ho jugaria tot a una sola carta: un projecte de comunicació afectuosa on parlar i escoltar, on escriure i llegir. Llenguatge i llenguatges. Parles diverses i codis diferents. Tant si val, si aconseguim establir un diàleg que trenqui les barreres de pors i aïllament que envolten sovint a l'infant que fracassa a l'escola.

Deixeu-me que m'expliqui. En primer lloc la confiança. La confiança mútua. De l'infant cap a l'adult per poder preguntar sense vergonya. Però sobre tot, de l'adult cap a l'infant per mostrar un exigència basada en la seguretat en l'èxit. Jo se que tu vals molt i que ho pots fer molt bé.

Fa molt temps que Celestin Freinet va intentar definir les claus de l'èxit en l'educació. Per ell, de totes les "invariants pedagògiques" la més important és la darrera, la invariant núm. 30. I diu així: "També hi ha una invariant que justifica tots els tempteigs i autèntica l'acció nostra: l'esperança optimista en la vida". I és en aquesta esperança on la fe en el valor de cada infant pren sentit.

Més endavant la recerca pedagògica ha mostrat abastament que un dels factors més important per l'èxit de qualsevol projecte educatiu és el convenciment dels educadors en el valor dels infants i en les seves possibilitats de millorar i de créixer. En educació les profecies s'auto-compleixen gairebé sempre. Les expectatives altes són correspostes amb esforç i amb èxit. La desconfiança i el menys-

Si m'oferrissin una caixa d'eines per acompanyar a un infant i només en pogués triar una, triaria la confiança. Si en pogués triar dues, triaria la confiança i el dret als errors.

preu només generen rebuig i inhibició.

En segon lloc el dret als errors. L'error no és el fracàs, és l'oportunitat de veure en que he fallat, de parlar-ne sense angoixa i de poder millorar. Ningú aprèn sense

errors. Ningú aprèn si la por als errors el paralitza. Cal desdramatitzar els errors i conrear el gust pels encerts. Com en el joc, el que volem és guanyar, però el que fa el joc emocionant és que no sempre ho aconseguim.

I amb tot això per on començar? No ho dubteu, pel llenguatge. L'aprenentatge de les llengües està en la base de tot aprenentatge. Al darrera de molts dels alumnes amb problemes escolars hi ha un infant que no entén el que li diuen o que no entén el que llegeix. Ho pot manifestar de diferents maneres, amb indiferència o amb rebuig, però el problema és el mateix. Massa aviat, després dels primers cursos de primària, l'alumne que per diferents motius no ha après a servir-se de la lecto-escriptura per aprendre, comença a tenir problemes a totes les matèries, fins que al final, llença la tovallola i es dedica a molestar o a vegetar durant els cursos d'escolaritat obligatòria que encara li falten. I són molts cursos.

Sovint els professors se'n queixen. "Es que no sap llegir prou bé". Doncs està clar el que hem de fer, amb confiança i amb tot el dret als errors, ensenyar-los a llegir i això també vol dir a escriure i a parlar. I això vol dir escoltar-los.

el perquè d'aquest diari...

Des de fa bastants anys el «Volontaires» surt cada dos mesos al carrer de la mà de l'Afev a França.

Aquí, hem volgut importar aquesta idea i cuinar-la a foc lent, com ens agrada, que faci xup-xup per tenir una recepta molt de casa nostra.

Amb **el crit** volem difondre el nostre projecte i els valors de l'entitat, difondre temes relacionats amb el projecte de l'afev (com l'educació, els valors, les desigualtats, etc.) i fomentar la implicació dels estudiants i joves com actors del diari; a més, també volem difondre projectes i/o accions d'altres entitats, que estiguin d'acord amb la filosofia del diari.

I amb aquesta idea, el nom va venir d'un grup de voluntàries amb la voluntat de voler explicar al món les desigualtats que hi ha i donar-lis veu.

Després d'explicar-vos tot això i llegir el diari us preguntareu: i on són les aportacions dels joves? Per aquest primer número ens ha estat impossible aconseguir-ne cap ja que fa poc que es van començar els acompanyaments però prometem tenir-ne pel proper!

En aquest primer número hem fet un petit monogràfic sobre els nostres projectes i tot el que els envolten perquè ens conegueu una mica més.

L'equip del **crit** el formem els i les voluntàries de l'Afev, els infants i joves que participen al projecte i els treballadors i treballadores de l'Afev

Els educadors han de qüestionar-se per a qui i a favor de qui eduquen.
Paulo Freire

Per inaugurar aquest primer número, volem donar les gràcies a totes aquelles persones que l'heu fet possible: voluntàries, col·laboradores i amigues!

les voluntàries del Consell de Redacció

el crit! es fa gràcies a un grup de voluntàries que setmana rere setmana escull continguts, redacta entrevistes i un munt de coses més. Per això, us les volem presentar!

CRISTINA ESPUNY
Estudiant d'Educació Social a la UB i Voluntària a l'AFEV

LAIA GAUSÀ
Estudiant de Periodisme a la UPF i Voluntària a l'AFEV

ANA PADILLA
Estudiant d'Educació Social a la UB i Voluntària a l'AFEV

MERITXELL PARRAMON
Estudiant de Periodisme a la UPF i Voluntària a l'AFEV

Actua contra les desigualtats

Laia Bernués, responsable de l'Afev a Catalunya ens explica el seu projecte principal, acompanyaments educatius individuals.

Vivim en una societat en que les desigualtats existeixen i són ben paleses ens uns territoris més que en uns altres. La majoria d'elles deriven de la inexistència d'igualtat d'oportunitats reals, generalment relacionades amb l'educació: a Catalunya el percentatge de fracàs escolar arriba al 28,4% (INCAS 2006), però també hi ha molts joves que, tot i acabar l'educació secundària, no han assolit una bona formació. Si no es pot accedir a una bona educació (entesa a més com a dret universal i individual), costarà molt més desenvolupar-se professionalment però també en l'àmbit personal.

Però deixant de banda les xifres (que sempre són molt visuals i, de vegades, ens agraden molt) és cert que la responsabilitat no és només de l'escola ni de les famílies sinó que és una situació multi causal: la família, l'escola, el barri, els amics i amigues, els mitjans de comunicació, etc.

Aquest fracàs escolar no és fruit d'una manca de capacitat intel·lectual ni molt menys. Quins poden ser els motius aleshores? La desmotivació o el desinterès per les aules, o una inexistència de perspectives de futur en podrien ser alguns.

Per altra banda, hi ha un gran nombre de joves que volen dedicar part del seu temps a accions solidàries, a prendre part activament dins la societat, a canviar-la, a millorar-la, a prendre un compromís social amb aquesta societat.

Quins poden ser els motius del fracàs escolar? La desmotivació o el desinterès per les aules, o una inexistència de perspectives de futur, en podrien ser alguns.

Apostar per la lluita contra les desigualtats des de l'educació i pel compromís voluntari van ser dos dels motius que fa 20 anys van motivar tres estudiants universitaris francesos a començar un projecte que, avui en dia, mobilitza a més de 7500 estudiants universitaris i universitàries a França i Catalunya: els acompanyaments educatius individuals.

L'Acompanyament Educatiu Individualitzat té com a objectiu general fomentar una educació integral a infants i joves, fent-los participants de la seva pròpia educació (no tan sols beneficiaris) i fomentar el voluntariat universitari per tal de crear una ciutadania activa, solidària, crítica i coneixedora del seu entorn.

El projecte, que fa tres anys s'ha implantat a Barcelona, no és del tot original però sí útil i compatible amb d'altres ja existents com el Projecte Èxit de l'Ajuntament de Barcelona, el Programa CROMA de la UAB o el Projecte Russinyol de la Universitat de Girona, entre d'altres.

El projecte es treballa a través de la metodologia de l'Aprenentatge Servei (APS) per fomentar l'intercanvi entre la comunitat i el voluntariat.

Durant dues hores, un dia per setmana, una persona voluntària acompanya a un infant o jove en risc d'exclusió social o amb dificultats. Això no vol dir doncs, fer els deures, si no acompanyar l'infant o jove d'una manera integral en la seva educació: potenciar la seva autonomia personal, auto estima i confiança en sí mateixos, detectant i treballant necessitats específiques, motivant-los a l'estudi, projectant un futur acadèmic més enllà de l'ESO i ajudant-lo amb les seves dificultats acadèmiques.

Un altre repte és fer dels infants i joves actors actius de la seva ciutat a través de l'aprenentatge de l'ús dels recursos que aquesta els hi dona gràcies a, per exemple, els projectes col·lectius que es plantegen des del projecte.

Un altre punt important és l'obertura cultural que dona el projecte als infants i joves, però també als i a les voluntàries. La majoria de les vegades es trenquen molts estereotips, prejudicis, barreres culturals, etc., així com també, es fomenta l'ús de la llengua catalana.

il·lustració: Ivan Bravo

Precisament la individualització i el vincle de confiança i d'afectivitat que es crea entre els dos membres de la parella (la persona voluntària i l'infant o jove) ajuda, en darrera instància, a tractar tot allò que envolta la vida d'aquest últim, i que pot ser causa profunda de la seva problemàtica escolar o social.

Per l'altra banda, es treballa per fomentar la implicació social dels joves universitaris, fent del projecte una plataforma per què els i les joves puguin implicar-se en el món associatiu i en la lluita contra les desigualtats, així com implicar a les universitats en aquest procés i fent-les conscients i participants de la seva Responsabilitat Social envers la societat, amb la finalitat de millorar la cohesió social de la Ciutat.

Però, no ens enganyem, són només dues hores i, per això, cal també treballar conjuntament amb les escoles i les famílies.

La seva implicació és fonamental perquè tot això funcioni. Moltes se senten impotents perquè creuen que no poden ajudar-los amb els seus problemes acadèmics. Cal canviar aquesta visió; se'ls ha de mostrar que sí que poden oferir possibilitats i opcions de futur als seus fills i filles i que sí que poden treballar conjuntament amb molta altra gent per aconseguir-ho.

L'objectiu ha estat i és crear un projecte transversal que englobi el màxim nombre d'actors educatius: famílies, escoles, educadors i treballadors socials, universitats, veïns i veïnes, biblioteques, centres cívics i museus...

Només així es podrà afrontar globalment l'educació d'aquests infants i joves. I només així es podrà creure en la possibilitat d'assolir la tan preuada igualtat d'oportunitats.

><http://barcelona.afev.org>

SABIES QUE...

... a l'any 2009, el 31 per cent dels joves catalans entre 18 i 24 anys no van acabar els estudis secundaris postobligatoris (batxillerat i formació professional)?

El nivell de riquesa de Catalunya està a l'altura del País Basc i Navarra, però grinyola que l'abandonament escolar prematur sigui el doble. Aquesta mitjana és similar a la de

tot l'Estat Espanyol, i a més està molt per sobre del País Basc (15%) i Navarra (16%) i Madrid (25%).

... el fracàs escolar entre els immigrants duplica la mitjana?

Segons Francesc Colomé, secretari de Polítiques Educatives de la Conselleria d'Educació, les causes són tres: el nivell sociocultural de l'entorn d'aquests joves, les dificultats lingüístiques i la seva

incorporació habitualment tardia al cicle educatiu.

... el fracàs escolar té cara de noi?

Segons el Ministerio de Educación, A Catalunya, el 28% dels nois van fracassar en la ESO; en el cas de les noies, un 18%.

... l'índex de fracàs escolar a secundària és del 21,4% a Catalunya?

Segons la Conselleria d'Educació de la Generalitat de Catalunya, aquesta xifra suma els alumnes que no van aconseguir graduar-se a secundària al curs 2008-2009, per la qual cosa van decidir repetir (9,6%), no avaluar-se (4%) i certificar (7,8%) -es tracta de l'obtenció d'un certificat no equivalent a Secundària-.

El barri del Clot

L'Àlícia Gómez és educadora social als Serveis Socials del Clot - Camp de l'Arpa. Des del Crit l'entrevistem perquè ens faci cinc cèntims del barri on treballa.

La farinera del Clot

L'antiga fàbrica de farines Sant Jaume construïda al 1902 i que va estar en actiu fins el 1991, s'ha convertit en l'actualitat en un important centre cultural de Barcelona, situada al barri del Clot de l'antic municipi de Sant Martí de Provençals.

És un bonic edifici modernista de totxana del que es conserva únicament la fàbrica no així magatzems i oficines que el completaven.

Al·l'interior s'hi ha conjugat la modernitat, necessària per a un centre cultura d'agitada activitat diària, amb alguns elements propis de l'antiga fàbrica.

www.farinera.org

el Crit! Explica'n una mica el barri del Clot

AG El Clot - Camp de l'Arpa és un barri històric, que està separat però que la població el sent com el mateix barri. Hi ha sentiment de barri.

És un barri de tradició obrera en els seus orígens; hi ha moltes entitats de principi de segle, amb moviments associatius, obrers, cooperatives... I poc a poc s'ha anat tornat un barri molt heterogeni de classe mitja i inclús classe alta, classe treballadora i també, últimament amb gent immigrant sobretot de Sud-Amèrica. L'ambient de barri es segueix conservant!

És un barri amb bastants espais com teatre, castellers, bastants esplais del món associatiu, un casal ocupat... Hi ha moltes entitats «tradicionals» i, igualment, moviments associatius «paral·lels».

A més és un barri molt ben comunicat... crec que la gent està contenta!

el Crit! Com participes a la vida del barri?

AG Bé, participo des de molt petita (rient). Treballo a Serveis Socials on acollim gent, des d'infants a adults. Treballem temes d'infància i adolescència per evitar situacions de risc d'exclusió i afavorir la integració. Es treballa amb la gent del barri, les escoles, els instituts, ambulatoris... És una mica per millorar la vida del barri. La població respon bé a les propostes associatives del barri. Els Serveis Socials tenen la seva oficina al Centre Cultural de la Farinera que, va ser una fàbrica de farina. Però a partir de l'any vinent canviarem de lloc i estarem a l'Av. Meridiana.

> ENTREVISTEM A...

acompanyament al Clot

Fem una visita a la Nerea i el Quique, jove i voluntari que formen una parella dels acompanyaments que es realitzen al Clot. Tot i que només fa dos mesos que es coneixen, des del Crit els hi hem volgut fer algunes preguntes:

el Crit! Què t'ha motivat a fer el voluntariat?

Quique Sempre he fet voluntariat; l'any passat vaig estar treballant amb joves i aquest any no tenia cap projecte i vaig em va sorgir aquest i em vaig dir: vaig a provar-lo!

el Crit! Què n'esperes d'aquest acompanyament?

Nerea Espero que m'ajudi a millorar en el curs, amb els deures i que podré treure millors notes..

el Crit! I fora del tema escolar?

Nerea Amistat! (somrient)

el Crit! Què és el que més t'agrada fer durant els acompanyaments?

Nerea L'hora del joc!

Quique Doncs suposo que jo també!

el Crit! Quines activitats feu conjuntament amb el grup?

Nerea i Quique El joc de matar, jocs de coneixença...

el Crit! Qui és per a tu en Quique?

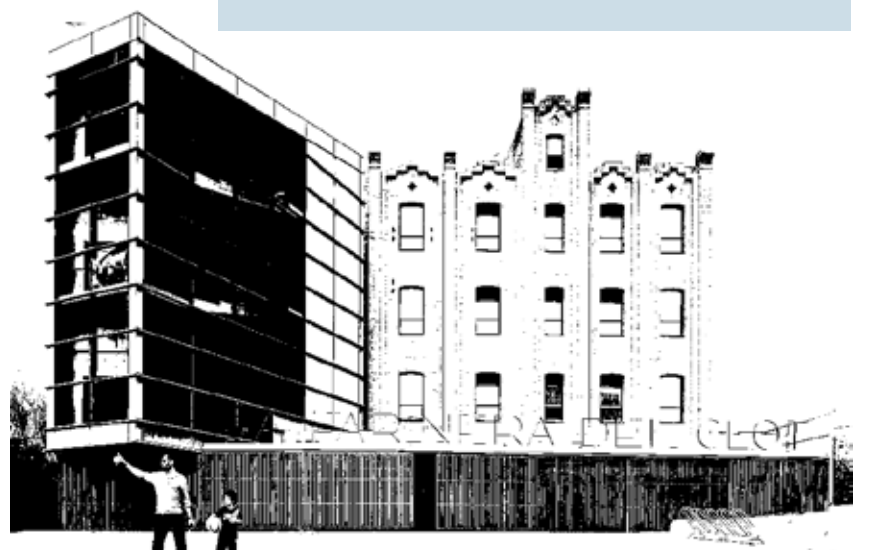
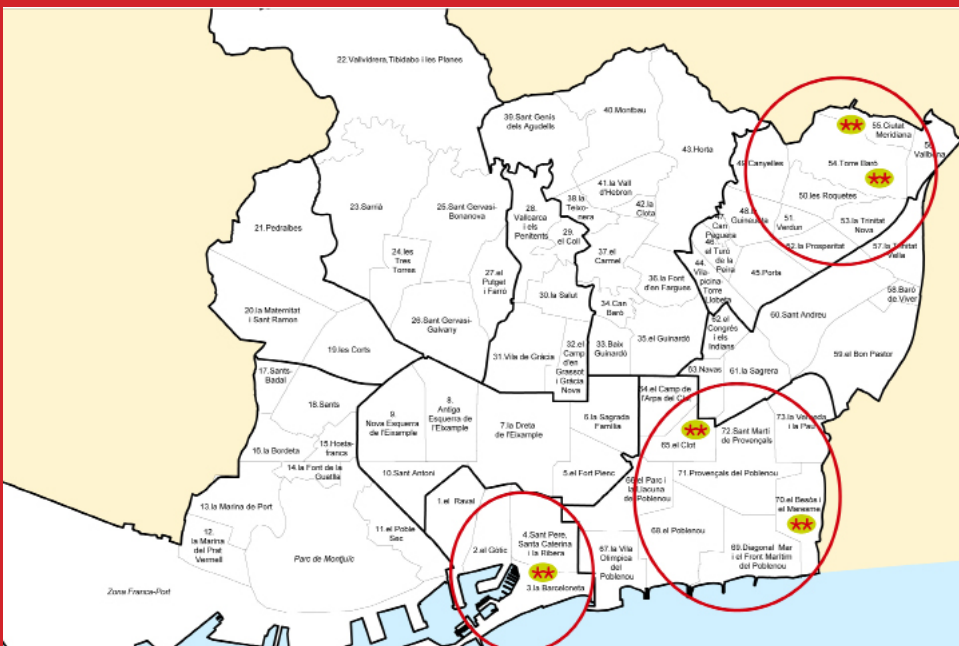
Nerea És com un professor que és el meu amic... (somrient) més simpàtic que els del cole!

el Crit! Qui és per a tu la Nerea?

Quique És un punt diferent de veure el món perquè sempre l'he vist des de el meu punt de vista. I al compartir amb ella alguns moments puc veure com veu el món.

on realitzem les nostres accions?

Des de 2008 treballem a la ciutat de Barcelona i any rere any ens conviden a participar en més barris. Aquest curs estem treballant als barris del Clot, el Besòs, Ciutat Meridiana, Torre Baró i Barceloneta. A més a més, començarem a treballar també a la ciutat de Vic i probablement al barri del Poble Nou.

Educar no és fabricar adults segons un model, sino alliberar en cada persona allò que l'impedeix ser ell o ella mateixa, permetre-li que es realitzi segons el seu «geni» singular.
Olivier Reboul,

> ENTREVISTEM A...

« L'aprenentatge millora el servei a la comunitat, el servei dóna sentit a l'aprenentatge »

Teresa Climent, la responsable del Centre Promotor de l'Aprenentatge Servei (APS) dins la Fundació Jaume Bofill.

el Crit! En què es basa el projecte que teniu entre mans?

Teresa Climent El Centre Promotor és una xarxa d'entitats que comparteixen l'objectiu de difondre i implementar l'aprenentatge i servei al nostre país.

el Crit! Què és l'APS?

Teresa Climent L'APS és aquella acció educativa que es basa en transmetre una sèrie d'aprenentatges a partir d'accions que fomenten uns valors específics i concrets. És la gran oportunitat, a partir de la pràctica, per adquirir uns aprenentatges i al mateix temps créixer personalment. L'APS es fonamenta amb el voluntariat, és una acció altruista. A partir del treball voluntari, de servei als altres, els nois i les noies adquiriran una sèrie de coneixements i habilitats. Tanmateix, no és aquest l'element fonamental. El principal és ser voluntari.

Fundació Jaume Bofill

Actualment, la Fundació Jaume Bofill treballa en la millora i el desenvolupament de l'educació amb l'objectiu d'assolir al nostre país una societat cohesionada i equitativa.

Seguint amb aquest propòsit de voler millorar la societat, s'ha creat el Centre Promotor d'Aprenentatge Servei, una espai generador d'iniciatives encaminades a impulsar l'APS que vol associar aquesta metodologia amb la innovació i la qualitat educativa.

www.fbofill.cat

el Crit! Quin és l'origen de l'Aprenentatge Servei?

Teresa Climent Per tal de buscar els inicis de l'APS ens hem de remuntar molt enllà. En el nostre país va sorgir d'iniciatives de l'educació informal, especialment l'escoltisme. La pedagogia activa en sí ja té a la seva base molt dels elements que donen lloc a l'APS. De fet, en l'àmbit de l'educació no formal, com per exemple en els esplais, moltes de les accions fomenten aquests projectes. En llocs com Sud-Amèrica va sorgir de la necessitat de fer un servei civil.

el Crit! Quan es formalitza l'APS a Catalunya?

Teresa Climent El Service-Learning o APS el varem començar a introduir fa uns 7 anys, a partir de conèixer la reflexió Alberto Proche, educador i director de la fundació SES d'Argentina que havia estat convidat per la Fundació Catalana de l'Esplai. En aquella reunió ens varem aplegar un conjunt de persones interessades en temes d'educació, amb perfils i vinculacions diversos (universitat, fundació, administració, membres de l'educació no formal...) que compartíem també l'interès per l'educació amb valors. A partir d'aquí, ens va semblar que l'APS s'havia de començar a impulsar al nostre país. D'aquesta manera, ens varem "autoconvocar" amb sessions de treball, seminaris... per identificar el vincle amb l'educació que s'ha desenvolupat a Catalunya fins avui. Seguidament, varem plantejar un projecte específic per tal d'arrelar l'APS a Catalunya. D'aquí va sorgir el Centre Promotor juntament amb les diverses entitats que tenen ganes de tirar endavant tot el projecte.

el Crit! Creus que l'APS és una bona eina en el context actual?

Teresa Climent Definitivament l'APS és una molt bona eina. Els educadors que implanten aquesta metodologia en entorns on hi ha desmotivacions, fracassos escolars... veuen ràpidament que els nois i noies canvien el "xip". Per exemple, els nois que de cada escola han

anat a parar a unitats d'educació externes i a partir d'allà van a pintar per exemple els camps de bàsquet... gràcies a aquest projecte aprenen a calcular els metres quadrats de pintura que necessiten, a comptar el diners per comprar-la, els components químics de la mateixa pintura, aprenen valors cívics, socials... Al finalitzar el projecte, aquests nois tornen a l'institut i els mestres modifiquen completament la concepció que tenien d'aquests nois. Ells mateixos també canvien totalment la seva pròpia visió. Per tant, hi ha un treball pràctic que permet adquirir uns coneixements que els semblen d'utilitat i així aprenen a valorar-se una mica més.

el Crit! Quins consells donaríeu a un col·lectiu que vulgui tirar endavant un projecte basat amb la metodologia de l'APS?

Teresa Climent Aconsellar és complicat però els motius a tirar endavant perquè considero que és una eina molt potent i que dóna molt bons resultats. La relació esforç-rendiment és molt positiva i es fa evident ràpidament. Es poden emprendre projectes en qualsevol dels àmbits curriculars i no curriculars (medi ambient, projectes intergeneracionals, compromís cívic...). És molt versàtil.

Així doncs, aconsello que llegeixin amb atenció alguns dels materials penjats a la web per descobrir que és una cosa que està a l'abast de qualsevol entitat amb ganes d'emprendre una acció educativa que va més enllà de la transmissió de coneixement.

Tota tasca educativa requereix esforç i coordinació. Tot i així, no necessàriament cal començar per un projecte complex. Cal tenir en compte el perfil i el context dels nois amb els que es treballen. Aconsello que es comenci per un projecte relativament senzill. Abans d'iniciar un projecte d'APS complex, potser és millor participar en algun altre projecte que estigui més pautat (anar al banc d'aliments, campanyes del banc de sang...).

Centre Promotor APS

L'APS és una proposta educativa que vincula en un sol projecte processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat. Així doncs, els voluntaris adquireixen competències, habilitats i valors al mateix temps que treballen per cobrir les necessitats socials del seu entorn amb l'objectiu de millorar-lo.

www.aprenentatgeservei.org/

el Crit! T'agradaria afegir alguna cosa més?

Teresa Climent És una gran oportunitat per estimular per una banda l'educació i per altra, el compromís cívic dels adolescents i joves. És una cosa absolutament necessària per aconseguir una societat que valora el compromís. Entitats com l'AFEV o el Centre Promotor són necessàries per tirar endavant.

Un clar exemple de què l'APS està en procés de creixement és que el Govern Holandès ha incorporat en el currículum escolar el desenvolupament de l'APS, i això ha estat perquè estan preocupats de com baixa l'índex de voluntariat. A la universitat ja es va avançant però la responsabilitat social s'ha d'estendre a tota la societat. És una oportunitat que complementa el currículum personal de cada individu. Cal reconèixer, que actualment un sector dels joves duen a terme moltes activitats del voluntariat, com per exemple els casals de lleure, els processos d'integració de nens nouvinguts, acompanyament... Tanmateix, a nivell global el voluntariat no està molt valorat. Cal estimular aquest compromís i a més a més donar-li reconeixement a un àmbit més mundial.

> UNIVERSITATS

LA RESPONSABILITAT SOCIAL DE LA UNIVERSITAT

Josep Puig, Professor de la Facultat de Pedagogia de la Universitat de Barcelona

A poc a poc ens hem allunyat d'una universitat entesa com a temple del coneixement i hem anat cap a una universitat orientada en exclusiva a la creació i transmissió de coneixements humanístics o científics asèptics i amb poca vinculació amb les necessitats reals de la societat. Una universitat elitista, tancada en ella mateixa, que mira el coneixement com un fi en si mateix i sovint l'entén com una nota de distinció personal. Ningú no pot menystenir l'excel·lència en el coneixement, però ningú no n'hauria de tenir prou amb l'acumulació de coneixements, ni que siguin excel·lents i ens facin erudits.

Avui, en canvi, tenim una universitat en perill de convertir-se en servidora de les exigències del mercat. El coneixement es mesura quasi exclusivament per la possibilitat de convertir-lo en un producte amb valor econòmic, en sistemes de producció més efectius o en competències professionals pensades per incrementar el capital humà de les empreses. La universitat s'allunya de la seva funció crítica, creativa i transformadora en la mesura que únicament s'adapta a les demandes del mercat. Ningú no voldria una universitat que formés persones inútils socialment i professionalment, però tampoc no voldríem una universitat que mesurés la utilitat per la conveniència dels mercats.

Aspirem a una universitat complexa que integri la recerca de qualitat, la formació de persones i professionals, i que a més estigui atenta a una tercera missió: l'exercici de la responsabilitat social. Una universitat que a més d'investigar i formar es preocupi de les necessitats de la societat en la qual està arrelada. Quan la universitat s'obre al seu entorn i se sent responsable davant les necessitats socials més immediates, acostuma a desenvolupar tres grans línies d'acció: la preocupació per la innovació, la promoció de l'emprenedoria i l'impuls del compromís cívic. Ningú no voldria una universitat desdibuixada entre una multiplicitat de funcions, sinó una universitat que sap articular la recerca, la formació i el compromís per millorar el seu entorn.

Entenem per compromís cívic de la universitat la preocupació del conjunt de la institució, en especial del professorat i l'alumnat, per aconseguir orientar les activitats de recerca, formació i estudi en direcció a la resolució dels problemes prioritaris que té plantejats la societat. La concreció del compromís cívic de la universitat pot realitzar-se de diferents maneres, però una de les propostes formatives més destacada és l'aprenentatge servei.

En l'aprenentatge servei es vinculen dos elements prou coneguts per crear una proposta pedagògica nova. És una metodologia

composta per dues cares en íntima relació: l'aprenentatge i el servei a la comunitat. L'aprenentatge servei no és tan sols una estratègia d'aprenentatge perquè els alumnes adquireixin més i millors coneixements, encara que, òbviament, es tracta que millorin els seus aprenentatges. Tampoc és únicament un conjunt de tasques de voluntariat per sensibilitzar l'alumnat i donar-los l'oportunitat de contribuir al bé comú, encara que, per descomptat, és una bona idea incorporar l'ajuda a la comunitat com a dinamisme formatiu. L'aprenentatge servei és una proposta educativa que combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte ben articulats. Una metodologia que tot relacionant aprenentatge i servei transforma i afegeix valor a tots dos elements, i a més crea nous i inesperats efectes positius.

Quan la Facultat de Pedagogia de la Universitat de Barcelona convida l'alumnat de primer curs dels seus graus a participar en les propostes d'aprenentatge servei Acompanyament d'infants i joves en risc (amb l'AFEV de Barcelona) i Amics i amigues de lectura (amb el Consorci d'Educació de Barcelona) s'està fent una petita contribució per incorporar la responsabilitat social com un dels motors formatius de la universitat.

> INNOVACIÓ SOCIAL

Des de setembre de 2010, l'Afev ha iniciat els « Allotjament i projectes solidaris », un sistema que permet als i a les estudiants comprometre's dins un projecte solidari compartint un apartament durant un any.

Quan **compartir pis** rima amb **compromís**

El KAPS, en francès "Koloc' A Projets Solidaires" (Allotjament i projectes solidaris) és una adaptació de l'experiència belga "Kot à projet" (allotjament en el marc d'un projecte comú), amb 30 anys d'experiència a Lovaina.

El KAPS s'inspira en les noves iniciatives ciutadanes. Conjuga allotjament i compromís solidari. Així, per cada projecte desenvolupat a un territori s'hi associa un allotjament per a estudiants. La idea és implementar nous projectes o reforçar activitats solidàries als barris. Aquestes es centren en accions al voltant de l'educació, la salut, la cultura, l'ecologia,... En resum, en aquells temes més relacionats amb les problemàtiques locals.

Des de setembre de 2010, tres ciutats franceses han iniciat el KAPS: Poitiers, Toulouse i París.

A Toulouse, l'Afev col·labora amb el CROUS (centre destinat a facilitar la vida dels i les estudiants universitaris en diferents camps com l'allotjament, beques, acció social...) i l'Ajuntament de Toulouse per tal que cada estudiant que vulgui implicar-se en la vida local pugui compartir pis amb un lloguer més econòmic.

D'aquesta forma, 11 estudiants s'han instal·lat als barris de Bagatelle i de Faubourg Bonnefoy, distribuïts en 4 apartaments moblats, de tres i quatre habitacions (T3 i T4). Els apartaments, antigues residències de mestres, han estat cedits per l'ajuntament i el CROUS s'encarrega de la seva gestió.

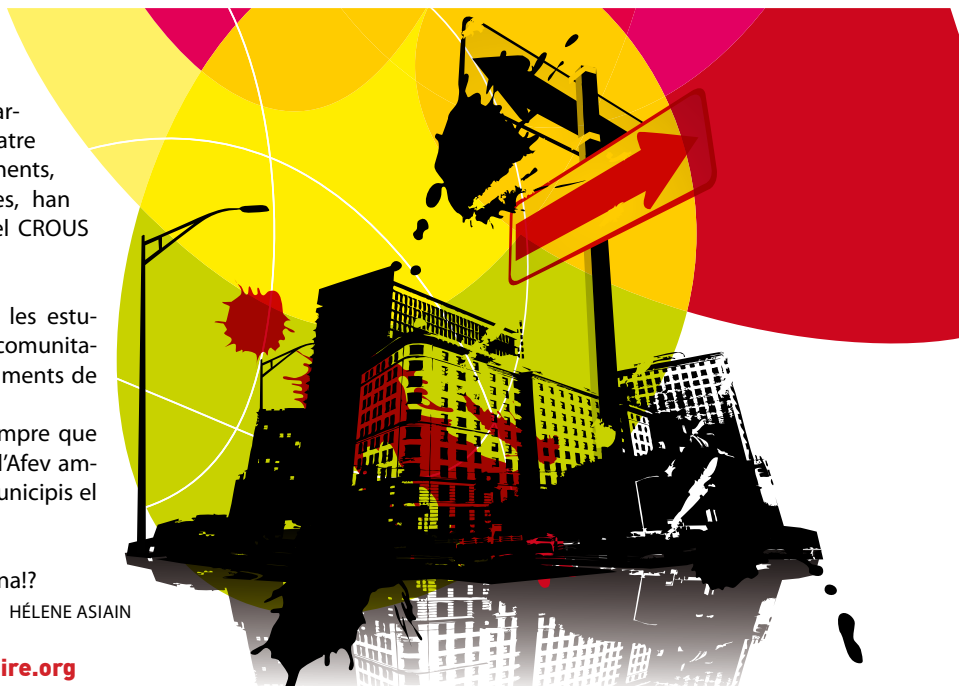
Durant tot el curs escolar, els i les estudiants participaran en projectes comunitaris pel barri, dins els acompanyaments de l'Afev.

Veient aquesta experiència, i sempre que els resultats siguin satisfactoris, l'Afev ampliarà aquest projecte a altres municipis el 2011.

Per a quan un KAPS versió catalana?

HÉLENE ASIAIN

><http://www.colocationsolidaire.org>

> EURORREGIÓ

Durant aquest any universitari 2010-2011, es preten crear el "Consell d'estudiants Euroregional" que serà un òrgan oficial que format per estudiants escollits de les quatre regions.

Consell d'estudiants euroregional: per a un Eurocampus Solidari!

L'Afev està implantada territorialment a l'Euroregió Pirineus Mediterrània, formada per quatre regions de França i Espanya: Catalunya, Illes Balears, Languedoc-Roussillon et Midi-Pyrénées. En total hi té 7 seus locals: Albi, Targès, Toulouse, Nîmes, Perpinyà i Barcelona.

El gener de 2010, a petició del comitè, l'Afev es va reunir amb el Comitè de l'Eurocampus per tal de reflexionar al voltant de la mobilitat dels estudiants dintre de l'Euroregió en aquest nou espai de cooperació transregional.

Per treballar sobre aquesta proposta, es van crear petits grups de treball a cada seu, formats per estudiants voluntaris de l'associació que es van reunir entre els mesos de març i juny de 2010 per treballar sobre aquesta proposta.

D'aquestes trobades van sorgir 10 propostes que el conjunt dels grups van presentar als membres electes i representants del món universitari en el marc de la 1a trobada Eurocampus que va tenir lloc el passat 11 de juny a Toulouse. La feina duta a terme en aquesta primera trobada euroregional ha mostrat una veritable voluntat dels i de les estudiants d'implicar-se en l'Eurocampus.

Actualment, els i les estudiants no estan directament representats ni representades a l'Eurocampus malgrat que les reflexions i accions ordenades pel Comitè Eurocampus els concerneixen directament.

Per tant, hem considerat necessari la creació d'un òrgan oficial, representatiu dels i de les estudiants en el sí de l'Eurocampus, com un factor que garanteixi una major implicació dels i de les joves en la construcció de l'Eurocampus i, per tant, de la identitat euroregional.

Més concretament, aquest "Consell d'Estudiants Euroregional" serà un òrgan oficial que format per estudiants escollits de les quatre regions. Aquests provindran del món universitari i associatiu, per tal de representar la diversitat de procedències i aspiracions dels i de les joves de l'Euroregió.

El "Consell Euroregional Estudiantil" tindrà la missió de concentrar les aspiracions de l'estudiantat, guiar la reflexió sobre la mobilitat i elaborar propostes més concretes.

Durant aquest any universitari 2010-2011 es començarà amb una experiència pilot amb la intenció que se'l reconegui oficialment pel curs vinent.

Convidem als i a les estudiants de l'Euroregió Pirineus Mediterrània a unir-se al projecte i prendre part de la reflexió!

HÉLENE ASIAIN

MÉS INFORMACIÓ A:

><http://www.colocationsolidaire.org>

L'Eurocampus Pirineus-Mediterrània beneficiaria al voltant de 510.000 estudiants, la qual cosa el situaria en la 7a posició a nivell mundial i la 1a d'Europa en nombre d'estudiants.

4 EN 1, DINAMITZACIÓ JUVENIL, FORMACIÓ, COOPÈRACIÓ I ART AL CASC ANTIC

RAI (Recursos d'Animació Intercultural) va néixer el 1993 fruit de l'experiència desenvolupada a l'entitat Bruixola, activa en aquella època.

RAI es conformà com una associació de joves a la ciutat de Barcelona que treballen de manera assembleària, sense ànim de lucre, amb una línia independent i amb una clara filosofia: fonamentar el intercanvi de cultures, ideologies i diferents formes de pensar, realitzar bones pràctiques de transformació social, despertar dintre del jovent l'esperit crític i l'autonomia, també la capacitat subjectiva d'estar i ésser en el món...; tot això amb un fort i intrínsec component polític i amb l'objectiu d'estimular la coneixença de l'altre, tant a nivell local com internacional.

RAI, en l'actualitat, es troba físicament situat al Casc Antic de la ciutat barcelonina, i ofereix quatre àmplies línies de treball. Una d'aquestes és JovesdeRAI, un projecte de dinamització juvenil que treballa amb altres entitats del territori, donant prioritat a les inquietuds del jovent i la realització de projectes innovadors creats per aquests. En segon lloc, hi ha la línia de RAI FORMACIÓ, que fomenta el desenvolupament de l'educació, tant en l'àmbit no formal i de formació crítica, incidint en la participació crítica. També hi ha RAI INTERNACIONAL, on es poden trobar propostes diversificades i de qualitat lligades a xarxes internacionals, projectes de cooperació i sensibilització o bé artístics, etc. I, per últim, RAI ART, el projecte que entrelliga l'acció cultural i artística amb estratègies pedagògiques, tot oferint espais i activitats relacionades amb el teatre, exposicions plàstiques, fotografia, arts escèniques...

RAI està obert a tothom interessat en els seus projectes, accions i activitats. És una proposta transformadora, crítica i conscienciadora a la ciutat.

> <http://rai.pangea.org>

ESTUDIANTS MARROQUINS, CATALANS, DE TOT ARREU!

Per l'AEMB (Associació d'Estudiants Marroquins de Barcelona) tot va començar al maig del 2008. Hi havien molts estudiants marroquins que deambulaven sols per les classes de la Universitat i l'associació va sorgir de petites quedades de grups d'estudiants marroquins a la gespa de la Universitat, que van trobar-se i van adonar-se que no estaven sols, que eren un gran col·lectiu.

Això no vol dir, ni molt menys, que l'Associació només estigui formada per estudiants marroquins, el seu nom no exclou a altres nacionalitats, ens al contrari, és un grup molt heterogeni i intercultural.

L'AEMB és una entitat sense ànim de lucre, plural i laica; compromesa amb els estudiants d'origen marroquí de les diferents universitats catalanes, i també amb la comunitat universitària catalana.

Des de l'AEMB volen contribuir a la integració dels estudiants universitaris nous i promoure la seva integració i participació en l'àmbit universitari mitjançant activitats interculturals. L'Associació és una forma d'integració de la cultura catalana i marroquí, ja que és una forma de participar activament en la comunitat universitària. Aquesta és la seva essència.

Durant aquests dos anys i mig han realitzat diverses activitats: cine-fòrums, activitats esportives, la revista «KALIMAT» (de l'àrab «paraules») així com classes d'àrab per tots aquells que ho sol·licitin i assessorament jurídic gratuït per estudiants nous. Potser la que ha tingut més transcendència és «La Setmana Cultural del Marroc», la qual ha tractat diverses temàtiques cada any. Al març de 2009 es va formar el grup de música «Gates of Orient» que avancen dia a dia en la seva trajectòria musical.

També col·laboren amb entitats com SOS RACISME i FECCOM (Federació d'Entitats Culturals Catalanes d'Origen Marroquí) en un plantejament de treballar de manera conjunta per tal de organitzar xerrades a les associacions i amb qui poden participar fàcilment en esdeveniments que promouen els valors d'igualtat, solidaritat i cohesió social, així com en la lluita contra la discriminació i la xenofòbia. És una lluita que es fa necessària en els temps polítics que corren, les queixes s'han de recollir i s'han de fer escoltar, perquè desgraciadament es produeixen moltes injustícies amb les persones immigrants que no són recollides i cal denunciar-les, apel·lant al sentit comú en la bona convivència i en els drets humans que són iguals per a tothom..

> <http://mhassan.freeheberg.com>

IES PICASSO, DE L'AULA AL PATÍ

Tot comença amb la feina motivadora d'un institut d'un barri que ni surt als mapes turístics de la ciutat de Barcelona: Torre Baró.

Tot i això, el personal del IES Picasso lluita amb força per motivar als estudiants a través de projectes com el Russinyol de la Universitat de Girona o els acompanyaments de l'AFEV així com des de les aules.

Com a conseqüència de tot plegat, quatre alumnes de 1er d'ESO (un dels quals fa un acompanyament amb l'AFEV) la Yara, l'Adrià, l'Ulises i la Valentina han començat un projecte: millorar el pati de l'institut... i com s'han proposat fer-ho? Fent un blog que farà d'observatori dels seus passos al pati de l'institut.

Volen que el seu pati sigui més agradable i així poder-se sentir millor. Els importa el seu pati ja que cada dia passen estona allà; volen passar d'un pati «desagradable, deixat i poc cuidat» a un pati «bonic i especial» amb jardins, bancs renovats i moltes coses més!

Si voleu estar-ne informats, entreu al seu blog:

> <http://elnostrepati.blogspot.com/>

*17 de febrer a les 19h,
Xerra-Cafè del Brasil!
avisar a la penya!*

Ensenyar no s'ha de semblar a omplir una ampolla d'aigua, sino més aviat a ajudar a créixer una flor a la seva manera.
Noam Chomsky

XERRA-CAFÈ
travel staying in Barcelona
viatja quedant-te a Barcelona
تور سياحة في برشلونة
voyage en étant à Barcelone
バルセロナをベースに旅行！
viaja quedándote en Barcelona
MARROC
descobreix-ne la cultura, la llengua, les tradicions...
i coneix a un munt de gent!
Quan? 16 de desembre a les 19h
on? c/carders, 12, pral
organitza: més info a: barcelona.afev.org

XERRA-CAFÈ!

Si esteu llegint això és perquè:

- ☐ Sensiblement us heu trobat amb aquest diari.
- ☐ Us ve de gust conèixer gent.
- ☐ I encara més, si són de països diferents!
- ☐ voleu obriu-vos a noves cultures.
- ☐ voleu viatjar quedant-te a Barcelona
- ☐ voleu provar nous sabors
- ☐ teniu els ulls oberts

I, si escrivim això és perquè:

- ☐ Us volem conèixer
 - ☐ volem obrir la finestra del món als joves, i crear xarxa!
- Perquè a nosaltres ens sembla que obrir-se a altres cultures és, font de coneixença i alegria.

Així que si heu marcat una o més opcions, passeu-vos pel Xerra Cafè! a les 19h, aquests dies:

- 17 de febrer (Tema Brasil)
- 31 de març
- 12 de juny

estarem aquí:

RAI art /AFEV Barcelona
C/Carders, 12, Pral
08003 Barcelona

Per més infos, si voleu ajudar-nos, proposar-nos idees estupendes o països o altres coses... hugo.couffin@afev.org

El 2011 es celebra l'Any Europeu del Voluntariat i, des de l'Afev hem preguntat a dues voluntàries que significava per a elles ser voluntàries; així volem aprofitar per fer un petit homenatge a totes les persones voluntàries que amb el seu dia a dia lluiten contra les desigualtats!

LA TEVA ACCIÓ

- > **Acompanyar** a un infant o jove 2 hores a la setmana al llarg del curs escolar, en un moment clau de la seva educació, en situacions de desigualtat i d'exclusió social.
- > No es un reforç escolar! l'objectiu no es millorar les seves notes, però sí **motivar**-los a aprendre, donar-los **confiança** i recolzar-los al màxim.
- > És una **experiència** enriquidora que valoraràs durant la teva etapa universitària i professional.

ALTRES TASQUES

També pots participar en tasques com:

- > Participació a la campanya de mobilització del voluntariat
 - > Participació a xerrades donant el teu testimoni
 - > Organització de sortides o debats
 - > Tasques de comunicació de l'entitat: actualització del blog, realització de vídeos, fer un diari local, etc.
- Totes les idees són bones i aquí et donen un espai per poder realitzar-les!**

Per MARINA GARCIA
Estudiant de Treball Social i Voluntària a l'AFEV

L'estiu del 2009 vaig decidir que volia canviar la meua vida, per fer-ho havia de començar canviant-me a mi mateixa, fent alguna cosa que em recordés tot allò que sempre havia perseguit i ara m'apareixia borrós.

En moments com aquests la primera opció que sol aparèixer és marxar, trencar amb tot passant un temps fora, però jo no volia trencar amb tot, ni tampoc estava disposada a renunciar a la feina, els estudis, la gent... Aleshores un dia d'avorriment, [...] vaig trobar un link a la pàgina de la Universitat que deia: Acompanyament escolar 2h a la setmana, I perquè no?

[...] Em van informar i explicar que acompanyar no era anar a l'escola, sinó col·laborar amb altres voluntaris universitaris per a que nens de primària o secundària, amb mancances socials, econòmiques o intel·lectuals, poguessin trobar un recolzament que les permetés treballar les capacitats socials o la motivació per seguir estudiant.

A més a més l'AFEV obria moltes més portes als voluntaris, en unes setmanes em vaig trobar participant en les Matineres, [...] i començant l'acompanyament, una tarda a la setmana, amb un grup de nenes i nens de primària, on la Carla, amb poc menys de 9 anys, em va fer descobrir la Barceloneta i em va recordar el què era ser un infant: els primers "amors" i amics, l'escaquejar-se per fer els deures, el superar les dificultats per aprendre a llegir o a multiplicar!...

Una altre oportunitat que em va oferir el voluntariat va ser reflexionar amb altres voluntaris sobre com fer un Eurocampus Solidari [...] exposant tot allò que havíem treballat ni més ni menys que als polítics de l'Euroregió Pirineus-Mediterrània on vam conèixer altres voluntaris que com nosaltres també s'havien assegut a pensar. L'experiència per França va continuar a l'agost, quan em van oferir assistir a l'Université Européenne de l'Engagement a Lyon, i tot això sense saber més que tres mots de francès! I gràcies a altres voluntaris que s'havien ofert a fer la traducció simultània.

Un any més tard repeteixo la meua experiència en el món del voluntariat, aquest cop amb un grup de noies i nois del Besòs, que estan a secundària i en plena adolescència, quins temps aquells! Odiava la paraula adolescència, paraula que ara escric contínuament.

Aquesta experiència m'ha fet trobar tot allò que buscava i molt més. [...] La meua vida ha canviat, de treballar i estudiar de dilluns a diumenge he passat a trobar temps per fer altres coses, ha valgut la pena? Oi tant! No tot han sigut flors i violes, el temps se'm consumia de tantes coses que volia fer, la relació amb els nens sovint era complicada, [...] però cada un dels 365 dies d'aquest any he anat a dormir feliç, per moltes coses no tan bones que hem poguessin passar, sabia que vivia com realment volia, si aquell era el meu últim dia no canviava per res el que estava fent.

La veritat és que el voluntariat, si el deixes, pot ser com una roda que quan comença a girar ja ningú la pot aturar, se t'obren un munt de projectes i veus com tu hi pots aportar alguna cosa. Tan sols cal aturar-se i pensar: I perquè no?

Per ALEXANDRA KLEIN
Estudiant d'Arquitectura i ex voluntària a l'AFEV

Ser voluntario, cooperar, unir fuerzas, ayudar, poner tu granito de arena, mirar más allá de tu propio ombligo, se le puede llamar de muchas formas diferentes, pero no se sabe qué es hasta que no lo has probado. No sabes qué es porque ser voluntario es un sentimiento, es una emoción, es un respiro, es una vía de escape. Siglo veintiuno, irónicamente, vivimos la vida tan rápido que nos olvidamos de vivir. Irónicamente, lo tenemos todo pero sentimos que no tenemos nada. Irónicamente, el mundo está lleno de gente pero cada vez nos sentimos más solos.

Y es que en la vida del voluntario hay mucha ironía. Te conviertes en voluntario para ayudar en alguna causa o algún alguien y, sin querer, descubres que a quién todo ello ha ayudado, es a ti. Ser voluntaria para mi significa abrir una ventana en mi vida. Ser voluntario te recuerda cada día que el mundo es inmenso, interminable. No es perfecto, de acuerdo, pero tu puedes hacerlo un poco mejor. Ser voluntaria para mi significa aprender a confiar más en las personas. Significa tener el placer de recordar que aun existen personas que luchan por el bien, y mejor aún, que lo hacen sin esperar nada a cambio. Significa entender que sus problemas son mis problemas y mis problemas son tus problemas, y tus problemas son suyos también. Significa esperanza. Significa un soplo de aire

fresco en una semana mala. Significa compartir. Significa poder gozar de mi propia felicidad y también de la felicidad del prójimo. Significa ir a dormir con una sonrisa en la oscuridad.

Servoluntario regala la oportunidad de ver las cosas desde una nueva perspectiva, abre una puerta a una posición desde la que sobrevuelas las preocupaciones sin sentido y las excusas baratas que te impiden enfrentarte a hacer las cosas que verdaderamente quieres hacer. Y desde esa posición, los minutos se multiplican y aprendes a querer mejor. Y qué es lo que más necesitamos hoy en día sino más tiempo y amor.

En realidad da igual si eres voluntario en tu barrio, en tu ciudad o en otro continente, porque lo importante de ser voluntario es poder transmitir a las personas que no están solas. Hacerles llegar el mensaje de que valen la pena, de que sea lo que sea que están haciendo que no deben rendirse, transmitir energía positiva. Si algo he aprendido de ser voluntaria es lo importante que es la participación, a todos nos llega al corazón que alguien nos tienda una mano. Todos saben que algo falla, pero son pocos quienes se toman la molestia de intentar cambiarlo.

¿Ser voluntario? Puro Efecto Boomerang: todos los buenos ánimos que das, todos los consejos que susurras, todas las horas que escuchas, todas las sonrisas que regalas; vuelven a ti cuando menos te lo esperas, y eso es, cuando más lo necesitas.

EL CRIT DEL COMPROMÍS SOCIAL | N°1 | DESEMBRE - GENER 2011

Publicat per l'Afev - C/ Carders, 12, Pral - 08003 Barcelona - Tel. : 633264626 - Mail : comunicacio@afev.org - **Directora de la publicació** : Laia Bernués - **Coordinació, redacció, realització** : Cristina Espuny, Laia Gausà, Ana Padilla, Meritxell Parramon, Hugo Couffin, Borja Castellet, Hélène Asiain, Thibault Renaudin, Laia Bernués - **Crèdits fotogràfics** : Irene Colell, Tònia Benejam, PCC, Eunice Mangado-Lunetta, Ville de Nîmes, D.R - **Il·lustracions**: Ivan Bravo - www.ivanbravo.com (pàg. 3), Hugo Couffin (pàg. 2) - **Concepció Gràfica** : Génaro Studio (Lyon) - Maquette/PAO : Babette Stocker (PCC) - **Impressió** : Rotimpres - www.rotimpres.com - ISSN 17654408